

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyně Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobkyně

Obec Staré Křečany

sídlem Staré Křečany 39, 407 61 Staré Křečany,
zastoupené JUDr. Janou Marečkovou,
advokátkou se sídlem Křenova 11/483, Praha 6

proti

žalovanému

Ministerstvo životního prostředí,

se sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Dne 18. 12. 2024 žalovaný protokolem čj. MZP/2024/620/3989 o schválení Zásad péče o Národní park České Švýcarsko na období 2025-2041 schválil Zásady péče o Národní park Švýcarsko na období 2025-2041 (dále jen „Zásady péče“).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

2. Žalobkyně je obcí, která leží na území národního parku a je členem Rady Národního parku České Švýcarsko (dále též jen „NP ČŠ“).
3. Žalobkyně se domáhá, aby soud rozhodl, že schválení Zásad péče, k němuž došlo vydáním protokolu o schválení Zásad péče o Národní park České Švýcarsko na období 2025 – 2041 ze dne 18. 12. 2024, čj. MZP/2024/620/3989, je nezákonným zásahem do práv žalobkyně, a aby žalovanému uložil protokol zrušit a o této skutečnosti informovat dotčené obce a kraje, a též aby žalovanému přikázal Zásady péče odstranit z Ústředního seznamu ochrany přírody a krajiny.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

4. Žalobkyně v žalobě namítala, že před požárem podávala aktivní připomínky k návrhu Zásad péče, který byl předán do připomínkovacího řízení dne 2. 5. 2022. Žalobkyně nebyla s vypořádáním připomínek spokojena, neboť **protipožární opatření byla nedostatečná**, chyběla osoba, která by odpovídala za jejich obsah a byl jasný **nesouhlas obce s přírodními procesy téměř na celém území národního parku**.
5. Dne 24. 7. 2022, tedy po lhůtě pro podávání připomínek, propukl na území NP požár, který zachvátil cca 1 000 ha lesa a ohrozil životy, zdraví a majetky občanů okolních obcí, zejména v obci Hřensko (její část Mezná byla přímo zasažena požárem) a v obci Jetřichovice. **I žalobkyně má v národním parku území, které je zničené kůrovcovou kalamitou a bezprostředně s intravilánem obce sousedí území národního parku, kde je stále suché dřevo a tak vzrůstá riziko požáru.** To, co absentovalo v návrhu Zásad péče předložených do připomínkovacího procesu dne 2. 5. 2022, bylo nakonec důvodem pro šíření požáru vysoké krutosti.
6. Žalobkyně se zúčastnila všech jednání, která realizoval žalovaný se zástupci obcí bezprostředně po požáru v NP ČŠ, a to za účasti ministryně životního prostředí paní Anny Hubáčkové. Z jednání ze dne 18. 8. 2022 za přítomnosti paní ministryně Hubáčkové a zástupce Státního fondu životního prostředí, zástupců všech obcí z národního parku vyplývá [bod F) zápisu], že je nutné zcela nechat přepracovat stávající návrh a pojetí Zásad péče. Ze strany paní ministryně bylo konstatováno, že se zásady péče přepracují, a to i ve všech ostatních národních parcích. Žalobkyně měla za to, že budou zpracovány nové Zásady péče, které budou reflektovat novou nebezpečnou zkušenost s hořícím suchým dřevem a dojde ke změně péče v NP ČŠ ve směru aktivní trvalé péče o dané území a zároveň budou Zásady obsahovat protipožární opatření, vše bude projednáno v novém připomínkovacím procesu dle § 38a zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále i jako „ZOPK“).
7. Jelikož došlo ke změně materiálních podmínek pro nastavení péče o národní park, nebylo možné v projednání zásad péče v původním znění pokračovat.
8. V zápisu z jednání je dále uvedeno, že shořelo 15% území národního parku a ve zbytku je stále přítomno v milionu tunách suché dřevo představující hořlavý materiál, na což Zásady ve znění před požárem nereagovaly.
9. Jako reakce na jednání 21. 11. 2023 na obecním úřadě Hřensko, měla Správa „ochotu“ vyhlásit trvalou péči na 20% území, na 80% akceptovat přírodní procesy (původně byla péče na 10% území a 90% přírodní procesy), což fakticky stejně znamená, že obnova lesa bude narušena, suché dřevo na území NP ČŠ nebude asanováno a zonace je jenom cár papíru, kdy

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

byla garantována péče minimálně v zóně soustředěné péče, to je na 65 % území národního parku a v zóně přírodě blízké zákon umožňuje též aktivní péči, viz § 18a ZOPK.

10. Živý les je jednou z důležitých záruk protipožární ochrany, ale hlavně životního prostředí občanů nejenom na tomto území. Současný stav ekosystémů ve stavu - suchý les, je palivem pro jakýkoliv požár. Ze Zásad vyplývá, že Správa se vzdala péče o les. Není dodržována platná zonace a protipožární opatření jsou nelogicky měněna s ohledem na stav zonace. Text zásad od těch, které vstoupily do připomínkového řízení v roce 2022 se změnil, minimálně od strany 72 do strany 84, kde je nastavena péče o ekosystémy v jednotlivých zónách ochrany, včetně protipožárních opatření.
11. Stanovisko vyjmenovaných obcí ve Svazku obcí NP ČŠ bylo prezentováno formou dopisu členům Rady NP. Správa NP ČŠ ve spolupráci s MŽP nakonec zveřejnila verzi Zásad péče, která byla připravena ke schválení a změny v jejím obsahu byly (minimálně od 74-84) prezentovány jako úprava zásad na základě zapracovaných připomínek. Občané tímto postupem ztratili právo na připomínky dle § 38a ZOPK a bylo zasaženo do jejich práva na životní prostředí, do práva na bezpečné životní podmínky a do práva na spravedlivý proces.
12. Žalobkyně reagovala na tento postup dopisem ze dne 5. 12. 2024, který byl zaslán Správě NP ČŠ, Radě NP a na vědomí MŽP, kdy opět ve velmi zkrácené formě upozorňovala na procesní vadu v přijetí zásad péče.
13. Nový připomínkový proces a přepracování zásad péče byly nutné, neboť způsob péče/nepéče o národní park přinesl danému území a občanům zde žijícím ztráty na ekosystémových funkcích lesa v řádu desítek milionu korun českých za jeden kalendářní rok. Náklady na hašení byly řádově ve stovkách milionů korun českých s rizikem pro životy, zdraví a majetky občanů, včetně zasahujících hasičů.
14. Zásady péče nejsou zpracované s ohledem na § 6 zákona č.17/1992 Sb., o životním prostředí, neboť není zohledněn trvale udržitelný rozvoj, neboť nezachovávají přirozené funkce ekosystémů a rozpady lesů zasahují téměř celé území národního parku.
15. Trvalá péče je deklarována pouze na 20% území, což je v rozporu se stávající zonací a i s naplněním trvale udržitelného rozvoje daného území, s bezpečností území a s hazardem, že les na erodovaných půdách vyrostе bez cílené péče; chybí zhodnocení. Nedošlo k zmapování skutečného stavu přírody v národním parku a tím je nastavená péče chybná, neboť nesměruje k vzniku živých lesů a dalších ekosystémů.
16. Obec Staré Křečany jako žalobkyně plní tímto základní povinnost obce dle § 2 odst. 2 obecního zřízení, kterou je pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, a chránit veřejný zájem, tedy i práva svých občanů na příznivé životní prostředí stejným způsobem jako environmentální spolek (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 10. 2015, sp. zn. IV. ÚS 3572/14, bod 43 a ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17, bod 89
17. Postupem Správy NP ČŠ došlo k narušení životního prostředí občanů žalobkyně, a to jednak ztrátou lesa na 1 000 ha plochy, dále jejich vystavením tlaku a strachu z postupujícího požáru i s ohledem na to, že obec sousedí s lesy v NP ČŠ, kde jsou suché stromy, které představují přímé ohrožení.
18. Proto je třeba, aby zásady péče o národní park byly transparentně projednány a občané měli šanci se k jejich znění, které je pro ně životně důležité, vyjádřit. Nesmí se jednat o formální dokument, na základě kterého nebude možné kontrolovat činnost Správy NP ČŠ a její péči o území.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

19. S ohledem na výše uvedené žalobkyně navrhla, aby soud vydal rozsudek ve shora uvedeném znění.
20. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby s tím, že délku a náročnost procesu vypořádávání všech došlých připomínek obcí a veřejnosti ze strany Správy z pochopitelných důvodů ovlivnila zásadní událost, kterou byl rozsáhlý požár v národním parku ve dnech 24. 7. 2022 – 12. 8. 2022. Všechny relevantní a zároveň z hlediska zákonných limitů ochrany přírody v národním parku akceptovatelné připomínky Správa zpracovala do konečného návrhu Zásad péče předloženého Radě (viz příloha č. 6–c) Vypořádání připomínek k návrhu Zásad péče o NPČS).
21. Zásady péče jsou koncepční odborné dokumenty ochrany přírody, jejichž zpracování zajišťuje Správa jako orgán ochrany přírody dle ZOPK. ZOPK pro zpracování zásad péče stanoví specifický postup (ustanovení § 38a ZOPK), při jejich projednávání a schvalování se tedy nejedná o správní řízení. Obsah zásad péče a postup jejich zpracování a projednání stanoví kromě ZOPK také ustanovení § 8 a § 9 vyhlášky MŽP č. 45/2018 Sb.
22. Zásady péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Zásadami péče nemohou být fyzickým ani právnickým osobám stanovovány žádné povinnosti nad rámec zákona. Povinnosti vztahující se k území národních parků a k území jejich ochranných pásem stanoví přímo zákon (zejm. § 16, § 16d, § 17, § 18, § 18a ZOPK), v případě NP ČS pak ještě vyhláška MŽP č. 170/2019 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Národního parku České Švýcarsko, která nabyla platnosti dne 11. 7. 2019 a účinnosti 1. 1. 2020 (dále jen „vyhláška o vymezení zón“).
23. Za vznik zásad péče a jejich obsah je odpovědná Správa, která při tom spolupracuje s odborníky a vědeckými institucemi. Žalovaný přezkoumal správnost navržených Zásad péče po procesní i odborné stránce a vyhodnotil vhodnost navržených opatření i koncepčních záměrů. Žalovaný dospěl k závěru, že Správa řádně projednala a vypořádala všechny došlé připomínky z veřejného projednání.
24. Žalobkyně uvádí v žalobě pouze obecné výhrady proti nastavení péče v NP ČS, tak jak je uvedeno v Zásadách péče. Ve shrnutí důvodů nezákonnosti Zásad péče pak pouze konstatuje, že došlo u občanů ke zkrácení práva na životní prostředí, práva na „bezpečné životní podmínky“ a práva na spravedlivý proces. Žalobkyně však neuvádí, jakým konkrétním způsobem mělo být schválením Zásad péče do těchto práv zasaženo.
25. Žalobkyně v podané žalobě neprokazuje, a to ani v rámci principu předběžné opatrnosti, že budoucí péče o NP ČS na základě schválených Zásad péče povede ke vzniku dalších rozsáhlých požárů, ani není prokázáno, že by úprava Zásad péče, jak požaduje žalobkyně, vedla k odvrácení nebezpečí dalších požárů. Naopak způsob hospodaření v lesích NP ČS nebyl důvodem vzniku a šíření požáru v roce 2022, a ani přijetí opatření navrhovaných žalobkyní (odklizení suchého dřeva apod.) by nevedlo k odvrácení požáru. Nadto je v případě nastavení péče o NP ČS nutné poměřovat různé často protichůdné zájmy, v tomto případě zájem na snížení rizik vzniku požárů na straně jedné a zájem na ochraně přírody a krajiny, se zákonným cílem vyhlášení NP spočívající v případě národního parku v nerušeném průběhu přírodních dějů na převažující části území (ustanovení § 15 odst. 3 ZOPK).
26. Není dostatečně prokázáno, že by schválení Zásad péče v daném znění mohlo být v budoucnu příčinou vzniku požárů nebo zvýšit takové riziko. Naopak, Správa při přípravě

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Zásad péče spolupracovala s Hasičským záchranným sborem, jehož zástupce při jednání Rady dne 5. 12. 2024 potvrdil, že jejich připomínky byly uspokojivě projednány. Nadto strategie konkrétních protipožárních opatření bude řešena v samostatném dokumentu. Nelze tedy dovodit příčinnou souvislost mezi schválením konkrétního textu Zásad péče a ohrožením spočívajícím ve vzniku budoucího požáru, který by občany žalobkyně zkrátil na právu na příznivé životní prostředí.

27. Pro poskytnutí ochrany žalobou proti nezákonnému zásahu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. je vyžadováno skutečné zkrácení žalobce na jeho veřejných subjektivních právech, a jak je uvedeno například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005-55, č. 603/2005 Sb. NSS: „*Právní řád totiž neposkytuje a ani nemůže poskytovat ochranu před subjektivním (a nezřídka i psychologicky zcela pochopitelným a z lidského hlediska důvodným) pocitem ohrožení či nejistoty, nýbrž jen ochranu subjektivních práv, tedy konkrétních práv určité osoby.*“
28. Zásady péče jsou odborným koncepčním dokumentem ochrany přírody, jejich primárním cílem není otázka protipožární ochrany. Působnost v protipožární ochraně a bezpečnosti je svěřena jiným státním orgánům než žalovanému.
29. Při jednání po požáru v roce 2022 mezi zástupci obcí a zástupci Správy a žalovaného, včetně tehdejší ministryně životního prostředí, bylo slíbeno přepracování návrhu Zásad péče tak, aby reflektovalo zkušenosti z požáru. Z následných opakovaných jednání se zástupci obcí a ostatních zainteresovaných subjektů však vyplynulo, že nebude třeba zpracovávat zcela nové Zásady péče, protože jednak již původní návrh Zásad péče byl dostatečný co do prevence požárů, a rovněž i v připomínkách podaných před vypuknutím požáru v roce 2022 (připomínky žalobkyně ze dne 2. 5. 2022) byly uvedeny námitky týkající se protipožární ochrany, a na základě těchto připomínek bylo možné návrh Zásad péče upravit.
30. I pokud by tedy došlo ke zpracování nového návrhu Zásad péče a zopakování celého procesu přijetí připomínek, nelíšil by se výrazně tento nový návrh od návrhu připraveného před požárem se zapracovanými připomínkami. Slib ministryně životního prostředí z jednání po požáru v roce 2022 tak bylo možné naplnit i současným zněním Zásad péče (po zapracování připomínek). Jak vyplývá ze zápisu z 32. plenárního zasedání Rady dne 5. 12. 2024, členové Rady, včetně rady obcí (obec Hřensko, město Chřibská, obec Doubice, obec Srbská Kamenice, Obec Janov), byli spokojeni s nastavením péče, jak bylo obsaženo v návrhu Zásad péče a s protipožárními opatřeními. Jak vyplývá ze zápisu, s návrhem Zásad péče jednohlasně souhlasili i zastupitelé obce Hřensko, která byla jednou z nejvíce zasažených požárem v roce 2022. Stejně tak i zástupce Hasičského záchranného sboru souhlasil s návrhem a uvedl, že jejich připomínky byly uspokojivě projednány, také podotkl, že strategie konkrétních protipožárních opatření bude řešena v samostatném dokumentu. Jak je uvedeno výše, návrh Zásad péče byl Radou schválen jednohlasně (všech 21 přítomných členů Rady hlasovalo pro). Naopak některé obce, jako například žalobkyně, která nesouhlasila s předkládaným návrhem Zásad péče, se na klíčové jednání Rady vůbec nedostavily. Požadavek na projednání a schválení dokumentů ochrany přírody v Radě NP je přitom třeba považovat za zásadní nástroj uplatňování a ochrany veřejných subjektivních práv obcí a veřejnosti v procesu tvorby takových dokumentů. Žalobkyně se hlasování na Radě NP dobrovolně neúčastnila, správní žalobou se nyní dovolává porušení svých procesních práv, resp. práv svých občanů, přičemž ani nevyčerpala všechny prostředky, které jí zákon k ochraně jejích práv nabízel.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

31. Postup je závazně upraven v ustanovení § 38a ZOPK, vyhlášce MŽP č. 45/2018 Sb. a metodickém pokynu, přičemž právní úprava nevyžaduje změnu zásad péče či nutnost opakování již zahájeného procesu připomínkování (k požáru došlo ve dnech 24. 7. 2022 – 12. 8. 2022, tedy po 10. 7. 2022, který byl stanoven jako okamžik ukončení přijímání připomínek dle § 38a odst. 3 ZOPK), pokud dojde k významné události týkající se národního parku (např. požár), jak tvrdí žalobkyně. Naopak, zásady péče jsou dlouhodobý koncepční dokument (schvalují se na 15–20 let), a proto počítají i s působením různých rušivých činitelů na území národního parku, včetně případných požárů.
32. Úpravy provedené v návrhu Zásad péče plně vycházejí z uplatněných připomínek v rámci jeho projednávání. Okruhy připomínek týkající se požární prevence, rozšiřování území ponechaného samovolnému vývoji či prostupnosti území byly vzneseny již v rámci původního připomínkového řízení.
33. Jak uvádí judikatura ve věcech přezkumu odborných dokumentů týkajících se ochrany přírody a krajiny (například rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 1. 2025, č. j. 6 A 93/2022-144, bod 118), není úkolem soudu, a ostatně na to nemá ani potřebou odbornost, činit závěry ohledně toho, jaký způsob péče o chráněná území je nejvhodnější. Soud při přezkumu pouze posuzuje, zda Zásady péče odpovídají požadavkům kladeným na ně zákonem, vodítkem jsou zejména dlouhodobé cíle stanovené ZOPK dále rozvedené pro jednotlivé zóny NP vyhláškou o zonaci.
34. Jedním z argumentů pro nezákonnost Zásad péče uváděných žalobkyní je skutečnost, že Zásady péče byly schváleny na období odlišné od vyhlášky o vymezení zón. V ZOPK však není uvedena povinnost orgánů ochrany přírody zajistit, aby oba instrumenty měly totožnou dobu účinnosti, jak potvrdil i zdejší soud ve shora zmíněném rozsudku č. j. 6 A 93/2022-144, bod 122.
35. Dále žalobkyně uvádí argument, že dle schválených Zásad péče je 80 % území NP ČS ponecháno nerušenému průběhu přírodních dějů, tj. bez trvalé aktivní péče, což je v rozporu se stávající zonací, ve které je bezzásahová přírodní zóna vymezená na mnohem menším území. Jak je uvedeno v Zásadách péče (str. 10) a související mapě č. 4.3.5 (str. 115), nerušený průběh přírodních dějů na cca 81 % rozlohy NP ČS je pouze dlouhodobým konečným cílem ochrany přírody na území NP, tedy určitým ideálním stavem, kterého má být dosaženo v delším časovém horizontu. Naopak zonace vymezená ve vyhlášce o vymezení zón závazně upravuje současné nastavení péče o NP ČS dle současného stavu ekosystémů a chráněných druhů a z povahy věci tak vymezuje bezzásahovou přírodní zónu na mnohem menším území. Zásady péče a zonace tedy nejsou v rozporu, jelikož v prvním případě se jedná o dlouhodobý cíl péče o národní park (cílový požadovaný stav ekosystémů) a v druhém případě se jedná o nastavení péče podle současného stavu ekosystémů.
36. Pro úspěšnost žaloby je nutné tvrdit a dokázat negativní efekt schválených Zásad péče na životní prostředí. Ani tvrzení žalobkyně ohledně zkrácení práva na příznivé životní prostředí zásahem není dostatečně konkrétní. Stejně tak ani ze skutečností uvedených v žalobě nelze dovodit, že schválení Zásad péče je či bude příčinou negativního vlivu na příznivé životní prostředí.
37. Správa dlouhodobě spolupracuje s Hasičským záchranným sborem i s jednotkami dobrovolných hasičů na eliminaci vzniku požárů v NP ČS. V minulosti tak přijala řadu preventivních opatření. V posledních dvou letech Správa realizovala celou řadu dalších protipožárních opatření. Do konce roku 2023 bylo na území NP ČS evidováno cca 80

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

požárů, z nichž drtivou většinu se podařilo uhasit ještě před jejich větším rozšířením (zároveň bylo za příčinu vzniku většiny požárů v NP ČŠ shledáno lidské zavinění). Požár v roce 2022 se však v důsledku řady faktorů, zejména dlouhodobě panující vysoké teploty vzduchu, enormního sucha, silného větru, konfigurace terénu a omezených zdrojů hasební vody s ohledem na charakter území, nepodařilo, i přes enormní nasazení hasičů, včas lokalizovat a zastavit.

38. Stejně tak je možné provádět preventivní opatření proti vzniku lesních požárů na celém území NP, a to po předchozím projednání se Správou NP a při zohlednění cílů ochrany NP. Dlouhodobě uplatňovaný přístup k péči o území NP ČŠ přispívá k naplňování jak dlouhodobých cílů jeho ochrany, tak jeho poslání, což je zcela v souladu s aktuálně platnou právní úpravou vztahující se k této kategorii zvláště chráněného území (kdy tento režim se uplatňuje pouze na 1,5 % území ČR), která má svá jednoznačně odborně odůvodněná specifika mj. ve vztahu ke způsobu péče o ekosystémy, které tvoří jeho předmět ochrany. Ponechávání dřevní hmoty k rozpadu je jedním z klíčových aspektů v rámci podpory a rozvoje přírodních procesů, což patří mezi dlouhodobé cíle ochrany NP obecně ve smyslu § 15 odst. 3 ZOPK. Kromě přínosů pro biologickou rozmanitost jednotlivých ekosystémů přispívá ponechání dřevní hmoty k zetlení k obohacování lesních půd živinami a též ve vybraných typech lesních ekosystémů hraje nezastupitelnou roli při jejich následné obnově. Důležitou roli má ponechávání dřevní hmoty v porostech i při ukládání CO₂ v ekosystémech, zejména v půdě. Význam a potřebnost ponechávání dřevní hmoty v porostech je odborně podložen, a to nejen v rámci chráněných území, ale i v hospodářských lesích s primární produkční funkcí.
39. Péče o území NP ČŠ, včetně přístupu k biotickým a abiotickým činitelům (tj. například ke kůrovcové gradaci), vychází z odborně podložených a dlouhodobě uplatňovaných principů péče o NP, jež plynou jak z evropského, tak světového pojetí péče o tuto kategorii chráněných území. Podpora a ochrana přírodních procesů na převažujícím území NP ČŠ tedy byla a je dlouhodobou prioritou pro tuto kategorii zvláště chráněného území z pohledu zájmů ochrany přírody, a to s maximální možnou snahou eliminovat negativní dopady těchto procesů na majetek, životy a zdraví osob v daném území.
40. Na lesní ekosystémy je nezbytné nahlížet jako na funkční celek s dynamikou jejich vývoje v čase, a nikoli jejich stav posuzovat jen podle jednoho momentálního hlediska, tj. aktuálního stavu dílčí fáze jejich dlouhodobého vývoje. Stejně tak funkce lesů v NP ČŠ nelze vnímat a vztahovat právě k určitému stupni jejich vývoje, jelikož lesní ekosystém plní své funkce ve všech svých vývojových fázích, a to vždy v míře, která odpovídá jeho aktuálnímu stavu a s tím související přírodní dynamice příslušného ekosystému.
41. Předmětné lesní ekosystémy tak nelze, s ohledem na poslání a převažující funkce lesů na území NP ČŠ, v žádném případě pokládat za nefunkční. Z pohledu probíhajících přírodních procesů, které jsou nedílnou součástí dynamiky lesních ekosystémů, nelze v pojetí NP ČŠ hovořit o „živém“ a „mrtvém“ lese, protože i v případě uschlého horního stromového patra, způsobeného kůrovcovou gradací, se stále jedná o funkční a živý ekosystém, jen v určité fázi svého vývoje. A právě umožnění přírodních procesů na převažujícím území NP patří mezi jeden z hlavních dlouhodobých cílů ochrany NP dle § 15 odst. 3 ZOPK.
42. Umožnění a podpora samovolných přírodních procesů na území NP ČŠ, včetně biotických a abiotických narušení, nelze věcně a odborně pokládat, dle aktuálně platného ochranného režimu NP a jeho dlouhodobých cílů ochrany, za institut či přístup, který ve vybraných

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

lesních ekosystémech NP ČŠ, případně jiných NP v ČR, způsobuje ekologickou újmu či finanční škodu.

43. Žalobkyně na vyjádření žalovaného reagovala doplněním žaloby ze dne 14. 3. 2025, ve kterém zopakovala své teze a doplnila svou žalobu tak, že uvedla, že Zásady péče jsou jedním ze základních dokumentů ochrany přírody, kdy dle § 38a ZOPK stanoví rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu ekosystémů. Tuto skutečnost zásady péče nenaplnují a tím zasahují do práva občanů na příznivé životní prostředí a zároveň porušují právo občanů na včasné, úplné a pravdivé informace o životním prostředí, které jsou orgánem ochrany přírody kontinuálně zamlčovány. Protože zásady péče totiž nijak neuvádějí stav ekosystémů, tedy nelze hodnotit jejich zachování nebo jejich zlepšení. Jestliže zákon hovoří o zachování a zlepšení, pak má na mysli jejich existenci a nikoliv skutečnost, zda jsou pod přírodními procesy či nikoliv. Přírodní procesy ano, ale nikoliv s cílem zdevastovat celé území.
44. Zároveň zásady péče hrubě porušují právo občanů na příznivé životní prostředí, tím, že do činitelů, které jsou důležité pro stav ekosystémů, není zahrnuto plnění mimoprodukčních funkcí lesa, jejich obsah a co bude znamenat jejich ztráta (už znamená) pro ekosystémy, pro jejich obnovu a pro životní prostředí, tedy pro životní podmínky člověka, a to nejenom občanů na území NP ČŠ, ale i občanů v okolní krajině a pro okolní krajinu. Nevyhodnocení této skutečnosti jako zcela zásadní je hrubou vadou celého dokumentu. Zásady péče jako dokument ochrany přírody nemají naplňovat jenom § 15 a následující ustanovení týkající se přímo národních parků, ale současně musí naplňovat zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, který je založen na funkcích ekosystémů a zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, jehož předmětem a účelem je ochrana lesa jako nenahraditelné složky životního prostředí. Zejména vliv lesa na klima, kdy les svojí schopností evapotranspirace je přímo tvůrce klimatu. Po požáru v NP ČŠ se začaly prezentovat vědecké zdroje o funkcích lesa a nesmírné cennosti jeho klimatické funkce a také se začaly prezentovat skutečné příčiny nebyvalé krutosti lesního požáru. Bylo jasné, že aktivní péče o lesní ekosystémy je naprosto nutná a zamlčení těchto vědeckých zdrojů a těchto souvislostí je zásadní chybou v principu materiální pravdy, který musí splňovat i zásady péče jako právní úkon státu v oblasti ochrany přírody, tedy úkonu jehož obsahem má být ochrana přírody a životních podmínek, tedy z hlediska listiny práva a svobod se jedná o právo na příznivé životní prostředí a život každého jednoho člověka.
45. Způsob „péče o lesní ekosystémy“ do roku cca 2017 byl naplňován aktivní péčí v kombinaci se samoobnovou a lesní ekosystémy zde byly ve stavu, kdy les mohl plnit své mimoprodukční funkce, viz foto území 2018 a mapa území 2023.
46. Základní mimoprodukční funkce lesa jsou funkce klimatická, půdoochranná, hydrologická, tvorba kyslíku a vytváření prostředí pro biodiverzitu. Klimatická funkce lesa spočívá v jeho schopnosti transformovat sluneční energii do výparu a tím chladit okolní krajinu a vyrovnávat teploty. Tuto funkci primárně plní vzrostlý živý les. Na území NP ČŠ tyto funkce doručovalo celé území národního parku v době, kdy na území byly ještě lesy z 90%. Toto území tyto tzv. ekosystémové služby však nedoručovalo jenom pro toto území, ale saturovalo další široké okolí. Tedy ekologická újma zániku těchto lesů vznikla nejenom občanům na tomto území, ale i občanům v sousedních destinacích. V současné době se toto území ve slunných dnech přehřívá, bývají zde teploty i 60 stupňů celsia, v zápoji vzrostlého živého lesa za slunného dne jsou teploty kolem 20 stupňů. V současné klimatické situaci je doslova nutný „boj“ o každý vzrostlý les a strom, bez ohledu na to, zda původní či

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

nepůvodní, každý strom, nota bene celý lesní celek, doslova drží klima našeho území na snesitelné úrovni. Odlesněním řady ploch na území ČR, zejména v národních parcích (NPŠ, NP ČŠ) se prudce klima mění a tato tradiční území s lesem „topí“. Odlesněné plochy se přehřívají a jedná se o ohromný tepelný výkon. Proto všechna ustanovení zásad, kde se uvádí, že les v suchém období nevydržel nápor kůrovce, není nic jiného, než popis skutečnosti, že sama Správa NP nepéčí o porosty způsobila klimatický rozvrat tohoto území a nyní jej vydává za „sucho“, které přichází a ovlivňuje stav lesů odněkud nepozorovaně. Je třeba už konečně pochopit, že odlesněním, což je i suchý les na stanovišti, v tomto okamžiku „vyrábí území“ tepelný výkon v hodnotě několika temelínských reaktorů. Tato tepelná energie bere vlhko ze širokého okolí a tak vysouší okolní krajinu. Tato tepelná energie je v podobě tepelných vírů mohou zasáhnout i území vzdálenější, které za odlesnění tohoto národního parku vůbec nemůže. Proto odlesnění v míře, které se stalo v NP ČŠ, zasahuje životní prostředí celé krajiny v okruhu 100 km, možná více, a to objektivními faktory „výroby“ tepelné energie.

47. Proto nelze přisvědčit a ztotožnit se s právní názorem a absolutním vyloučení lesního zákona, která se v zásadách péče objevuje na straně 88 a ještě více ukazuje na neznalost těchto souvislostí. Viz materiál „Efekt úhynu vzrostlého lesa“ zpracovaný docentem Pokorným, který jasně ukazuje, jaké tepelné výkony odlesnění znamená. Zásady péče nereflektují skutečnost, aby les plnil své mimoprodukční funkce, hazardují s klimatem a nechápou, že dalším a dalším odlesněním, nevhodným přechodem dalšího území do přírodních procesů (bezzásahovosti), bude závažně narušeno životní prostředí občanů žalobkyně. Nelze ze zásad zjistit, jak vážný je stav tohoto území (stav neznáme) a jak chtějí zajistit les na tomto území. Nastavení absolutní výluky pro zákon o lesích, je v rozporu se zákonem a zásady péče musí obsahovat případné zásahy proti škodlivým činitelům.
48. Bez změny nastavení péče ve vztahu k suchému dřevu (mrtvé dřevo) bude stále národní park bezpečnostní riziko pro celé okolí. Tedy v tomto bodě zasahují zásady péče přímo právo na život občanů žalobkyně.
49. Zásady péče neobsahují popis jejich skutečného stavu ekosystémů, v našem případě, kdy se zajímáme primárně o lesy jako nositeli funkcí, které mají přímý vliv na životní prostředí. Ustanovení § 38a ZOPK hovoří o tom, že nejdříve musí být údaje o dosavadním vývoji a současném stavu a pak teprve nastaveny nové zásady péče. Tento stav není zmapován, není součástí zásad péče a není k dispozici. Pak těžko lze reagovat na „nastavenou péči“ a na další návrhy, které jsou součástí zásad péče. Z tohoto důvodu jsou zásady péče nepřezkoumatelné.
50. Žalobkyně spatřuje největší zásah do svého práva na příznivé životní prostředí právě v absenci údajů o stavu lesních ekosystémů a považuje za zcela chybnou rezignaci na zásahy v lesích, které by mohly přinést rychlou obnovu lesů, které se svojí druhou skladbou blíží té, která má na daném území své místo, tedy z hlediska druhové skladby je přirozená. Žalovaný však na jakoukoliv péči o les rezignuje. Přírodní procesy se využívají i v rámci lesnické činnosti, ale nikdy to nesmí jít na úkor ohrožení existence lesa. Taková ochrana přírody, jejímž cílem má být saturování příznivého životního prostředí občanů, jde proti ochraně příznivého životního prostředí.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

III. Posouzení žaloby

51. Soud v mezích žalobních tvrzení přezkoumal postup žalovaného, přičemž vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 87 s. ř. s.). Po posouzení věci dospěl k závěru, že včas podaná žaloba není důvodná.
52. Podle § 82 s. ř. s., se může *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl přímo zaměřen proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou domáhat u soudu ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
53. Dle ust. § 87 odst. 2 s.ř.s., *soud rozsudkem určí, že provedený zásah byl nezákonný, a trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky anebo hrozí-li jeho opakování, zakáže správnímu orgánu, aby v porušování žalobcova práva pokračoval, a přikáže, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem.*
54. Soud se nejdříve zabýval namítaným nedostatkem aktivní procesní legitimace na straně žalobkyně. Nedostatek aktivní procesní legitimace obecně spočívá v tom, že je pojmově vyloučeno, aby byl konkrétní subjekt žalobcem v tomto typu řízení. Žalobní legitimace je v případě zásahové žaloby dána již samotným tvrzením žalobce, že byl zásahem zkrácen na svých právech. Soud tedy nejprve zkoumá existenci tohoto tvrzení, nikoli jeho důvodnost, neboť to je otázkou věcné legitimace žalobce, tj. meritorního posouzení věci (viz rozsudek NSS ze dne 19. 9. 2007, č.j. 9 Aps 1/2007-68).
55. Žalobkyně tvrdila, že je do jejich práv resp. do práv jejich občanů zasahováno *narušením životního prostředí, a to ztrátou lesa na 1 000 ha plochy, a dále vystavením jejich občanů tlaku a strachu z postupujícího požáru i s ohledem na to, že obec sousedí s lesy v NP ČŠ, kde jsou suché stromy, které jsou přímé ohrožení obce.*
56. Ve vyjádření ze dne 14. 3. 2025 žalobkyně rozvedla, že obec chrání veřejný zájem, tedy zájem na zachování příznivého životního prostředí svých občanů a na právo na včasné, úplné a pravdivé informace o životním prostředí, dále na řádný procesní postup ohledně projednání zásad péče, kterým bylo zkráceno právo občanů (všech občanů ČR) připomínkovat Zásady péče Národního parku České Švýcarsko tím, že zásady péče jsou pozměněné od těch, které byly k připomínkování v roce 2022 a požár v NPČŠ jednoznačně změnil náhled na péči ekosystémů v národním parku, neboť teď je jasné, že výsledkem není žádná ochrana a směřování k živým lesům v predikovatelné době, ani otázka ležícího dřeva, které bylo příčinou krutosti požáru, nemá v zásadách péče žádnou redukci, vyjma protipožárních zásahů, které jsou uvedeny v obsah zásad péče.
57. Soud považuje taková tvrzení za dostatečná k závěru, že žalobkyně je nadána procesní legitimací, protože tvrdila zkrácení na svých právech zásahem.
58. Ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (k tomu více viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č. j. 2 Aps 1/2005-65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS).

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

59. Zásahovou žalobou lze žalovat pouze zásah ve smyslu legislativní zkratky, pod kterou je podřazen zásah v užším smyslu, pokyn nebo donucení správního orgánu. S ohledem na shora odkazované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu soud vychází z premisy, že Zásady péče představují výstup výkonu veřejné moci (vrchnostenské správy), který má podstatný dopad na stav životního prostředí a je (alespoň zčásti) bezprostředně závazný pro hospodaření s nemovitými věcmi ve vlastnictví státu. Zásady péče mohou být předmětem soudního přezkumu v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu.
60. Zákon vymezuje pozitivně nezákonný zásah jako „nezákonný zásah, pokyn nebo donucení“ ze strany správního orgánu, který byl zaměřen přímo proti žalobci nebo v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo (5. podmínka) a který přitom žalobce přímo zkracuje na jeho právech (1. podmínka). Obě podmínky se do určité míry prolínají.
61. Opakované zdůrazňování přímosti zásahu a přímosti zkrácení na právech se obvykle vykládá tak, že obecně nezákonným zásahem nejsou takové úkony správního orgánu, které nejsou zaměřeny přímo proti žalobci. Zásahem tedy nemůže být úkon, který není dostatečně individualizován, který působí obecně, tedy ve vztahu ke komukoliv. Naopak aplikaci § 82 nebrání, pokud zásah směřuje současně proti vícero osobám.
62. Aby byla žalobkyně s žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu úspěšná, pouhé tvrzení o tom, že byla přímo zkrácena na svých právech nezákonným zásahem, nestačí. Takové tvrzení pouze zakládá procesní legitimaci žalobce pro podání žaloby podle § 82 s. ř. s.
63. Dle první podmínky musí žalobkyně prokázat, že zásahem byla nebo je přímo zkracována na svých právech.
64. Podle druhé podmínky musí zásah krátit žalobkyni na jejích veřejných subjektivních právech. Tento krok spočívá ve zjištění, zda žalovaný schválením Zásad péče zasáhl do veřejného subjektivního práva žalobkyně na příznivé životní prostředí a včasné a úplné informace o životním prostředí.
65. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2024 č.j. 6 As 166/2023-56, v bodě 56 se uvádí: *„Jak je uvedeno výše, může nastat situace, kdy obsah zásad péče bude v rozporu s právními předpisy. Tak tomu může být například tehdy, pokud by zásady péče s ohledem na stav poznání a všechny vlivy působící na předmět ochrany národního parku nemohly dosáhnout v zákoně stanoveného cíle. Na nezákonnosti zásad péče by v takovém případě nic neměnilo to, že by po formální stránce obsahovaly všechny náležitosti stanovené prováděcí vyhláškou.“*
66. Soudní řád správní nepřipouští zásahovou žalobu na ochranu práv třetích osob (actio popularis). To znamená, že nelze úspěšně žalovat zásah, kterým byl na právech zkrácen někdo jiný než žalobkyně. Soud proto nebude přihlížet k tvrzením žalobkyně chránícím obecný veřejný zájem. (viz doplnění žaloby ze dne 14. 3. 2025).
67. Žalobkyně namítala, že její občané jsou zkráceni na právu na příznivé životní prostředí a na právu na včasné a úplné informace o životním prostředí, protože následkem schválení Zásad péče dojde k zákazu zásahů na 80 % území parku, takže zde bude nadále vyskytovat obrovské množství stále suchého dřeva a nikoliv živý les, který by splňoval všechny své funkce, a tak vzrůstá riziko požáru a jeho neovladatelného šíření a rovněž dlouhodobé oteplování okolního prostředí.
68. Soud považuje takto vymezený zásah do práva na příznivé životní prostředí za přímý zejména vůči občanům žalobkyně, neboť argumentovala hrozbou požáru, který může

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

ohrožit zdraví a majetek její resp. jejich občanů, a dále zásahem do jejich práva na příznivé životní prostředí a práva na informace o něm. Zjevně se tak bere o svá vlastní práva, resp. práva svých občanů.

69. Od podmínky přímého zkrácení práv je třeba odlišovat podmínku zaměřenosti zásahu vůči konkrétním osobám (5. podmínka). Díkce ustanovení § 82 s. ř. s. činí mezi přímým zkrácením práv žalobce a zaměřením zásahu proti žalobci ve smyslu charakteru zásahu rozdíl. Pokud by podmínka v podobě zaměřenosti zásahu (podmínka č. 5) představovala množinu skutečností identickou s množinou představující přímé zasažení do práv žalobce (podmínka č. 1), nemusel by ji zákonodárce do ustanovení § 82 s. ř. s. vůbec zakotvovat. Z díkce ustanovení § 82 s. ř. s. naopak vyplývá, že 1. podmínka se týká právní sféry konkrétní osoby v podobě nutnosti zasažení jejich práv a že 5. podmínka definuje charakter samotného zásahu jako určité formy činnosti správního orgánu. (viz rozsudek NSS ze dne 14. 12. 2011, č.j. 6 Aps 2/2011-197).
70. Jak konstatoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2022 č.j. 10 As 25/2020-61, *„(z) definičních znaků zásahu ve smyslu § 82 s. ř. s. je pro posouzení věci klíčové kritérium přímosti zaměření jednání správního orgánu vůči jednotlivci či přímosti zasažení jednotlivce. Jednání správního orgánu se k naplnění tohoto kritéria musí ve sféře práv a povinností jednotlivce projevit bezprostředně, byť k přímému zásahu může dojít až v důsledku uvedeného jednání. Podstatné je, zda příčinný řetězec mezi jednáním a přímým zásahem bude zřejmý a natolik „krátký“ a nepodmíněný, aby nemohl být rozmělněn jinými důležitými společně působícími příčinami; významná míra odstupu mezi jednáním správního orgánu a jím způsobeným přímým zásahem do práv adresáta však může existovat. Mezi jednáním správního orgánu a jeho následkem v podobě přímého zásahu do práv nemůže tedy být žádný další zprostředkující mechanismus, který by účinky jednání mohl omezit, modifikovat či zcela vyloučit.“*
71. Soud si proto vykládá pátou podmínku jako požadavek na příčinnou souvislost mezi zásahem a zkrácením na právech žalobce. Příčinou následku je taková skutečnost, bez níž by následek nenastal vůbec, nebo by sice nastal, ale jiným způsobem než v případě spolupůsobení předmětné příčiny.
72. Žalobkyně proto musí prokázat, že jí tvrzená skutečnost – v tomto případě schválení Zásad – může skutečně způsobit tvrzený zásah, v tomto případě žalobkyní tvrzené ohrožení požárem a změnu životního prostředí k horšímu. Žalobkyně v podstatě tvrdí, že z důvodu budoucího způsobu péče o NP může dojít k jejímu ohrožení požárem a ke změně okolního klimatu a tím k zhoršení životního prostředí.
73. Žalobkyně svou žalobní argumentaci postavila na tom, že za zásah označila jednak schválení Zásad péče na základě původního návrhu a nikoliv návrhu upraveného s ohledem na požár, a neprovedení zcela nového připomínkového procesu v reakci na požár, kdy se text zásad změnil oproti znění v připomínkovém řízení a občané postupem Správy NP ztratili právo podat připomínky, bylo zasaženo do jejich práva na životní prostředí, práva na „bezpečné životní podmínky“ a do práva na spravedlivý proces, dále nepřezkoumatelností Zásad péče a konečně obsahem Zásad péče, kterým je zasahováno do jejich práva na příznivé životní prostředí a na pravdivé informace o něm.
74. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 6. 2024, č. j. 6 As 166/2023-56, uvedl, že *„Schválení zásad péče je způsobilé přímo zasáhnout do práva na příznivé životní prostředí, byť pouze v tom rozsahu, v němž bezprostředně zavazuje stát k určitému způsobu hospodaření s jeho*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

nemovitými věcmi.“ Zásady péče proto mohou být předmětem soudního přezkumu v řízení o žalobě proti nezákonnému zásahu.

75. Jak totiž vyložil Nejvyšší správní soud, zásady péče slouží jako podklad pro zpracování dalších plánovacích dokumentů. V této rovině nelze zásady péče považovat za závazný akt zaměřený přímo na vyvolání právních účinků v právní sféře jednotlivců (adresátů veřejné správy). Zásady péče však také slouží jako podklad pro rozhodování orgánů ochrany přírody. V této rovině tedy zásady péče jsou pouze podkladovým aktem, jenž není absolutně závazný, nýbrž správa NP z něj při výkonu své rozhodovací činnosti jakožto orgán ochrany přírody vychází. V tomto rozsahu se zásady péče dotýkají práv a povinností fyzických a právnických osob, ovšem nikoliv přímo, nýbrž zprostředkovaně skrze rozhodnutí správy NP v konkrétní věci. **Dále zásady péče závazným způsobem upravují péči o přírodní a krajinné prostředí, ekosystémy a jejich složky, kterou správa NP přímo vykonává na pozemcích ve vlastnictví státu, k nimž jí náleží právo hospodaření.** Závazným způsobem tedy rámcově upravují nevrchnostenskou správu. V tomto ohledu se jedná o akt interního charakteru, v němž se prosazuje řídicí pravomoc žalovaného. Zásady péče mohou být důvodem i záštitou určitého způsobu hospodaření na území národního parku, a nikoliv jen ze strany správy národního parku při výkonu vlastnického práva státu. **Nejvyšší správní soud proto shrnul, že schválení zásad péče je způsobilé přímo zasáhnout do práva na příznivé životní prostředí, byť pouze v tom rozsahu, v němž bezprostředně zavazuje stát k určitému způsobu hospodaření s jeho nemovitými věcmi.**
76. Soud se nejdříve zaměřil na namítanou procesní část, tj. nakolik bylo postupováno v souladu se zákonem tak, aby žalobkyně mohla uplatnit svá práva v tomto procesu.
77. Dle ust. § 15 odst. 1 ZOPK, *rozsáhlá území s typickým reliéfem a geologickou stavbou a převažujícím výskytem přirozených nebo člověkem málo pozměněných ekosystémů, jedinečná a významná v národním či mezinárodním měřítku z hlediska ekologického, vědeckého, vzdělávacího nebo osvětového, lze vyhlásit za národní parky.*
78. Dle jeho odst. 2, *veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování jejich ekologicky stabilních přirozených ekosystémů odpovídajících danému stanovišti a dosažení jejich přirozené biologické rozmanitosti a musí být v souladu s cíli ochrany sledovanými jejich vyhlášením.*
79. Dle odst. 3, *dlouhodobým cílem ochrany národních parků je zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků.*
80. Dle odst. 4, *posláním národních parků je naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku.*
81. Dle § 18 odst. 1, *území národních parků se člení podle cílů ochrany a stavu ekosystémů na 4 zóny ochrany přírody, a to: a) zóna přírodní se vymezí na ucelených plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů, b) zóna přírodě blízká se vymezí na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům,*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

c) zóna soustředěné péče o přírodu se vymezí na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů, významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů, a

d) zóna kulturní krajiny se vymezí na zastavěných územích, zastavitelných plochách, popřípadě zastavitelném území obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.

82. Dle odst. 6, projednávání změn zón ochrany přírody národního parku lze podle odstavce 5 poprvé zahájit nejdříve 15 let po nabytí účinnosti první vyhlášky, kterou byly zóny ochrany přírody tohoto národního parku podle odstavce 5 vymezeny.
83. Dle ust. § 38a odst. 1 ZOPK, zásady péče o národní parky a jejich ochranná pásma (dále jen "zásady péče") jsou koncepční odborné dokumenty ochrany přírody, které na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich ochranných pásem stanoví rámcové zásady péče nezbytné pro zachování nebo zlepšení stavu předmětů ochrany národních parků a v ochranných pásech pro zabezpečení národních parků před nepříznivými vlivy z okolí. Zásady péče dále stanoví postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národních parků a jejich poslání. Zásady péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody.
84. Dle odst. 2, zpracování zásad péče zajišťuje orgán ochrany přírody.
85. Dle odst. 3, orgán ochrany přírody se souhlasem Ministerstva životního prostředí vydá oznámení o možnosti seznámit se s návrhem zásad péče, který zveřejní na portálu veřejné správy a zašle dotčeným obcím, které jej zveřejní na svých úředních deskách, a dále jej zašle dotčeným krajům. Připomínky k návrhu zásad péče může podat každý ve lhůtě 60 dnů ode dne zveřejnění oznámení na portálu veřejné správy.
86. Dle odst. 4, orgán ochrany přírody vyhodnotí připomínky došlé ve lhůtě podle odstavce 3 a upraví návrh zásad péče. **Vypořádání došlých připomínek zveřejní orgán ochrany přírody na svých internetových stránkách a na portálu veřejné správy.** Upravený návrh zásad péče dohodne s radou. Dohodnuté zásady péče předloží orgán ochrany přírody Ministerstvu životního prostředí ke schválení.
87. Soud dále konstatuje, že ze shora citovaných ustanovení § 38a ZOPK plyne, že zákon při schválení zásad péče zakotvuje pro obce, na jejichž území se chráněné krajinné území rozkládá, ve vztahu k plánu péče určitá **práva, na jejichž základě jsou oprávněné minimálně participovat** na procesu jeho přípravy a schvalování. Tato participace na tomto procesu je zcela logická a legitimní, jelikož se jich plán bude bezprostředně týkat.
88. Pokud by tato jejich práva nebyla respektována, znamenalo by to přímé zkrácení těchto jejich práv - tím by byly splněny podmínky první, druhá a pátá pro určení nezákonného zásadu, a pokud by ke zkrácení práv došlo nezákonně, byla by splněna i podmínka třetí. V daném případě tedy tyto čtyři podmínky do značné míry splývají. Splnění podmínky č. 4 pak již soud odůvodnil výše.
89. Soud se proto zaměřil na posouzení otázky, zda žalovaný v procesu tvorby a schvalování Zásad péče postupoval v souladu se zákonem (podmínka č. 3). Neztotožnil se přitom s žalobkyní v tom, že postup žalovaného v souladu se zákonem nebyl.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

90. Žalovaný při schvalování Zásad postupoval zcela v souladu se zákonem. Ze zákona vyplývá šest fází: 1. zpracování návrhu plánu Národního parku, 2. zveřejnění na portálu veřejné správy a na úředních deskách obcí a krajů a možnost podat připomínky, 3. Vypořádání připomínek 4. zveřejnění návrhu s vypořádáním připomínek 5. uzavření dohody s Radou Národního parku 6. schválení Zásad.
91. Ze spisového materiálu a ze shodného tvrzení účastníků ohledně skutkového stavu věci vyplývá následující průběh:
1. Návrh Zásad péče zpracovala Správa Národního parku České Švýcarsko (dále jen „Správa“) a předložila jej žalovanému.
 2. Návrh byl uveřejněn dne 2. 5. 2022 na portálu veřejné správy, zároveň na úřední desce Správy, a byl zaslán dotčeným obcím. Připomínky bylo možné uplatnit ve lhůtě 60 dní.
 3. Správa vypořádala připomínky.
 4. Vypořádání došlých připomínek bylo zveřejněno na internetových stránkách Správy a portálu veřejné správy ke dni 9. 9. 2024.
 5. Správa upravený návrh dne 5. 12. 2024 dohodla s Radou Národního parku. Přítomno bylo 21 z 27 členů Rady: pro - 21, proti - 0, zdržel se - 0. Žalobkyně přítomna nebyla.
 6. Následně byly Zásady péče schváleny žalovaným, a to protokolem ze dne 18. 12. 2024.
92. Žalobkyně tak měla možnost svá práva v průběhu schvalování návrhu Zásad péče uplatňovat jednak formou připomínek, jednak formou účasti na jednání Rady o dohodě, ke kterému se však nedostavila.
93. Co se týče její námitky, že *text zásad od těch, které vstoupily do připomínkového řízení v roce 2022 se změnil, minimálně od strany 72 do strany 84, kde je nastavena péče o ekosystémy v jednotlivých zónách ochrany, včetně protipožárních opatření*, má soud za to, že se jedná o úpravu návrhu Zásad na základě připomínek i žalobkyně a dalších obcí (např. města Krásná Lípa), které byly vypořádány a se kterými tedy počítá třetí fáze procesu, viz dokument Vypořádání připomínek k návrhu Zásad péče – připomínky č. 6 města Krásná Lípa a připomínky žalobkyně). Je samozřejmé, že návrh, jsou-li připomínky vyhodnoceny jako přijatelné a jsou do textu zapracovány, je v jiném znění než návrh zasláný k připomínkám. Toto znění je následně opět zveřejněno, i když připomínky již nelze ze strany veřejnosti ani obcí činit.
94. Zákon rovněž nestanoví povinnost v průběhu jeho schvalování vyhotovit zcela nový návrh, a začít celý proces nanovo, v případě, že dojde k nějaké zásadní skutečnosti – v tomto případě k požáru. U Zásad péče se totiž jedná o koncepční dokument s platností na 15 až 20 let, jehož závěry by neměla *apriori* ovlivnit jedna jednorázová skutečnost, která může nastat v průběhu jejich účinnosti a se kterou počítala již první verze.
95. Soud následně zaměřil svou pozornost, na první tvrzené ohrožení, a to požáry. Jelikož Zásady péče nelze označit za přímý zdroj požárů - tím bývá i dle studie Romana Berčáka: *„Problematika lesních požárů na kalamitních plochách“*, doložené žalobkyní, člověk - zápalka, nedopalek, ohniště, jiskra od vlaku... - soud tedy zkoumal, nakolik se Zásady péče zabývají otázkou požárů, jejich hašením a prevencí. Sama žalobkyně v žalobě uvádí, že *to, co absentovalo v návrhu Zásad péče předložených do připomínkovacího procesu dne 2. 5. 2022, bylo nakonec důvodem pro šíření požáru vysoké krutosti*.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

96. V Zásadách péče, které soud považuje za přezkoumatelné, je v úvodu **2. Analytické části** uvedeno:

„Oběť

Požáry v České Švýcarsku patřily vždy mezi disturbance, které se podstatnou měrou podílely na utváření ekosystémů, zejména skalních borů. Role ohně jako procesu iniciujícího dynamickou změnu v ekosystémech, vytvářející škálu sukcesních stádií a na ně vázané biodiverzity, je patrná na ploše požářiště na Havraní skále u Jetřichovic i na ploše po rozsáhlém lesním požáru v roce 2022 v okolí Hřenska a Mezné a je popsána ve vědeckých studiích.

Z důvodu bezpečnosti osob a majetku jsou však vzniklé požáry na území NP blokovány a povinnost hasit je ukotvena i v platné legislativě. Přestože současné znění ZOPK umožňuje využívání ohně v obnovním managementu chráněných území a řízení vypalování představuje také jeden z prostředků prevence neřízených požárů (viz Metodika HZS, Hašení požárů v přírodním prostředí, Pecl et al. 2021) o jeho uplatnění se zde neuvažuje.“

97. V 3. návrhové části se pak uvádí:

„3.1 Postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany národního parku a předpokládaný termín jejich dosažení

Dlouhodobé cíle ochrany NP jsou definované ZOPK:

- 1. Zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a*
- 2. Zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků.*

„Předpokládaný postup a způsob naplňování dlouhodobých cílů vychází ze současného vývoje ekosystémů, kdy do jejich stavu vstoupily přírodní činitele (zejména velkoplošné odumření smrku v důsledku kůrovcové gradace v letech 2018 až 2022 a následně rozsáhlý lesní požár na části této plochy), které významně nastartovaly procesy vedoucí ke zvýšení přirozenosti lesa.“

„3.1.2 Způsob naplňování dlouhodobých cílů ochrany v přírodě blízké zóně

3.3 Základní principy péče o předměty ochrany národních parků, členěné podle zón ochrany přírody národního parku, včetně řešení střetů plynoucích z odlišných nároků jednotlivých složek ekosystémů na potřebnou péči z hlediska priorit a cílů ochrany národního parku

Přehled činností umožněných zákonem ve všech zónách ochrany přírody

Ve všech zónách ochrany přírody lze provádět pouze taková opatření, která nejsou v rozporu s dlouhodobým cílem zóny, s výjimkou činností vyjmenovaných v zákoně č. 114/1992, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“) v § 18a „Režim zón národních parků“.

Vyjmenované výjimečné a podmíněné činnosti umožněné ve všech zónách ochrany přírody, včetně zóny přírodní:

b) hašení požárů a provádění preventivních opatření proti vzniku lesních požárů podle zákona o požární ochraně; preventivní opatření lze provádět po předchozím projednání s orgánem ochrany přírody a při zohlednění cílů ochrany národního parku,....“

„Hašení vzniklých požárů

Hašení požárů, preventivní protipožární opatření a vytváření podmínek pro hašení požárů atp. probíhá v souladu s předpisy a dokumentací na úseku požární ochrany, přičemž za dokumentaci se považuje Krizový plán NP nebo podobný interní dokument Správy NP. Dokumentace bude obsahovat detailní údaje a požadavky z hledisek - minimalizace rizik, preventivní opatření,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

proveditelnost zásahu / přístupové komunikace, zdroje vody pro hašení, dělení lesa do „požárních úseků“ atd. Dokumentace bude pravidelně aktualizována ze strany Správy NP, a to jak z důvodu případných legislativních změn, tak z důvodu požadavků Správy NP nebo HZS.“

„3.3.1 Základní principy péče o předměty ochrany národních parků v zóně přírodní

3.3.1.1 Lesní ekosystémy

Lesní ekosystémy v přírodní zóně nemají definované principy péče, jelikož je zde naplněn dlouhodobý cíl ochrany přírody: zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů. Vývoj přírodních lesních ekosystémů je v souladu s dlouhodobým cílem, bez ohledu na to, jakým způsobem se budou lesní ekosystémy spontánně měnit a transformovat v reakci na změnu přírodních podmínek.

Výjimku tvoří opatření vyjmenovaná v ZOPK v § 18a jako výjimečně umožněné činnosti, např. hašení požárů, likvidace vybraných invazních druhů, regulace početních stavů spárkaté zvěře aj.

....

Disturbance

V přírodní zóně není do žádných disturbančních procesů zasahováno, kromě disturbancí ohněm. Hašení požárů je činnost umožněná ve všech zónách ochrany přírody, dle ZOPK. Disturbance ohněm je důležitým přírodním činitelem a přirozenou součástí dynamiky především skalních borů. Vzniknou-li požárem disturbované plochy, je dopad požáru na ekosystémy hodnocen jako součást přírodních procesů a je tedy v souladu s dlouhodobým cílem přírodní zóny.

Mrtvé dřevo

Veškeré dřevo je ponecháno k zetlení, s dřívím se nemanipuluje ani neodváží, s výjimkou výjimečně povolených činností (§ 18 a zákona).

Obnova lesa

Pouze spontánní procesy.

Preventivní protipožární opatření

Na základě výsledků studie „Analýza požárního rizika lesních ekosystémů v Národním parku České Švýcarsko a praktický návrh preventivních opatření minimalizující vznik požáru a jeho dopady na majetek, zdraví a životy osob na území NPČŠ a v jeho bezprostředním okolí“ (Beranová et al. 2023) s přihlédnutím k lokálním podmínkám jsou Správou NP pro zónu přírodní navrhovaná níže v tabulce uvedená opatření:“

98. Následuje tabulka (Tab. 3.3.1.1.) Preventivní opatření redukující vznik požáru a jeho dopady pro zónu přírodní, ze které vyplývá, že pro zajištění průjezdnosti pro požární techniku a bezpečnost osob lze kácet na základě podmínek stanovených OOP. Probíhá pravidelný prořez cest IZS pro průjezdnost. Rozsah: Silniční komunikace a TZT (vyjma dočasně odznačených či uzavřených): kácení odumřelých a nestabilních stromů do vzdálenosti, která zajistí bezpečnost na cestě nebo místě. Cesty IZS, které nejsou TZT: zajištění pravidelného prořezu

„Omezení pohybu návštěvníků při zvýšeném požárním nebezpečí. Při výjimečných situacích (např. rozsáhlý požár) může být vyhlášen plošný zákaz vstupu do NP.

Veškeré mrtvé dřevo je však ponecháno, omezeně může být redukce GND. Zvýšení zastoupení původních listnáčů aktivní obnovou se neprovádí. Pouze přirozené zmlazení.“

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

99. V zóně přírodě blízké (část 3.3.2.) pak k zetlení bude ponecháno průměrně 50 % z celkové zásoby porostu. Mrtvé dřevo v pokročilé dekompozici je vždy ponecháno na místě. **Kácení stojících souší do 50 m od zastavěného území a sídel provádí se kácení stojících souší celoplošně.** Toto opatření nemusí být realizováno v porostech, kde je více než 70 % zastoupení listnatých dřevin. Technologicky nedostupné lokality mohou být řešeny odlišným způsobem.

„Kácení stojících souší ve vzdálenosti 50–250 m od zastavěného území a sídel ANO, pouze v porostech s nadpolovičním zastoupením jehličnatých souší. Pokud jsou souše odumřelé 2 a více let, jsou ponechány ke spontánnímu rozpadu, nekácí se.

Možnost redukovat mrtvé dřevo na zemi ponechané k zetlení pouze do vzdálenosti 250 m od hranice zastavěného území obce a sídel, přednostně GND; nesnižovat množství dřeva k zetlení v průměru pod 200 m³/ha hroubí různých dimenzí a druhu dřevin; přednostně ponechávat listnáče a jedli. Nevyklízí se dřevo v pokročilé fázi dekompozice (nezapočítává se do celkového objemu), dřevo listnáčů a bazální části vývratů s kořenovými baly. Redukce objemu ležícího dřeva se neprovádí v porostech listnáčů a ve smíšených porostech s převahou listnáčů.“

100. Žalobkyně namítala, že Zásady péče nejsou dostatečné, neřeší péči komplexním, praktickým a kontrolovatelným způsobem; nejsou uvedeny konkrétní kroky, které se budou realizovat pro jednotlivé části území; namítala působení pouze přírodních procesů na 80 % území NP; rozpor Zásad péče se stávající zonací; to, že neobsahují obnovení cestní sítě; obnovení přirozené druhové skladby a aktivní péče o ni pouze na 20 % území; to, že nereflktují, že živý les je jednou z důležitých záruk protipožární ochrany, oproti tomu současný suchý les nikoliv, není dodržována platná zonace a protipožární opatření jsou nelogicky měněna s ohledem na stav zonace; zásady péče neodpovídají ustanovení § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí (princip trvale udržitelného rozvoje); trvalá péče je deklarována pouze na 20 % území což je v rozporu se zonací, zásadou trvale udržitelného rozvoje a bezpečností; nedošlo ke zmapování skutečného stavu přírody. Z doplnění žaloby žalobkyně pak vyplývá, že žalobkyně v podstatě požaduje, aby z důvodu ochrany jejího práva na příznivé životní prostředí bylo nejenom odstraněno mrtvé dřevo, ale aby byly vysazeny listnaté stromy, které jsou vhodnějším lesem proti šíření lesních požárů.
101. Soud proto nejprve posuzoval, zda bylo přímo zasaženo do práva žalobkyně nebýt ohrožena požárem. Žalobkyně uváděla, že protipožární opatření byla nedostatečná, chyběla osoba, která by odpovídala za jejich obsah a byl jasný nesouhlas obce s přírodními procesy téměř na celém území národního parku.
102. Soud zde dospěl k závěru, že samotné Zásady péče tím, že do budoucna upravují plán počítající s bezzásahovostí na 81% území, žalobkyni přímo nezkracují na jejích veřejných subjektivních právech. Soud má za to, že tato skutečnost sama o sobě totiž nemůže žalobkyni přímo ohrozit. Bezzásahovost neznamená požár. Samotné ponechání mrtvého dřeva na území NP, které sousedí s nemovitostmi žalobkyně, ji ještě přímo neohrožuje. Ohrožuje ji, jak uvádí, požár. Soud má proto za to, že ponechání mrtvého dřeva by do práv žalobkyně mohla zasáhnout pouze v kombinaci s nedostatečnou požární ochranou.
103. Zásady péče však, jak bylo citováno shora, zásahy v NP kvůli požární ochraně připouštějí, a to ve všech zónách včetně té „nejvíce bezzásahové“ přírodní s tím, že požární ochrana má být upravena ve zvláštní samostatné **dokumentaci na úseku požární ochrany**, která bude obsahovat detailní údaje a požadavky z hledisek - minimalizace rizik, preventivní opatření,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

proveditelnost zásahu / přístupové komunikace, zdroje vody pro hašení, dělení lesa do „požárních úseků“.

104. V této souvislosti nutno zmínit, že ze Zápisu z jednání Rady NP dne 5. 12. 2024 vyplývá, že připomínky Hasičského záchranného sboru byly uspokojivě projednány s tím, že strategie konkrétních protipožárních opatření bude řečená v samostatném dokumentu.
105. Dle názoru soudu Zásady péče odpovídají zákonným a podzákonným požadavkům na jejich obsah, přičemž neuvedení dalších údajů nepoškozuje žalobkyni na její právu na včasné a úplné informace o životním prostředí. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že zásady péče jsou zpracovávány především za účelem stanovení „rámcových zásad péče“ na dobu 15 až 20 let, tedy předpokládá se u nich určitá míra obecnosti a stručnosti. Ačkoliv samozřejmě zásady péče musí mít odborný podklad a vycházet z údajů o dosavadním vývoji a současném stavu ekosystémů národních parků a jejich zón, nejedná se vyčerpávající analýzu minulého ani současného stavu národního parku.
106. Co se týče tvrzeného rozporu Zásad péče s určením zón, soud souhlasí se žalovaným, že ze ZOPK vyplývá, že Zásady péče NP představují koncepci s dlouhodobým konečným cílem ochrany přírody na území NP, naopak zonace vymezená ve vyhlášce o vymezení zón závazně upravuje současné nastavení péče o NP dle současného stavu ekosystémů a chráněných druhů. Pokud je tedy v současnosti bezzásahová přírodní zóna vymezena na mnohem menším území, než v budoucnu očekávaných 81% rozlohy NP, nejedná se o rozpor. Vzhledem ke schválení zonace s tím, že projednávání její změny lze zahájit až po 15 letech (§ 18 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny) může dojít k tomu, že oba instrumenty nejsou zaměřeny na období, která se přesně překrývají.
107. Soud tak má za to, že ze shora citovaných částí Zásad péče plyne, že bezzásahovost na 81% území jako dlouhodobý cíl, není absolutní a i v přírodní zóně, u které se tato bezzásahovost má uplatnit v co nejširším měřítku, lze z důvodu *hašení požárů a provádění preventivních opatření proti vzniku lesních požárů* zásahy provádět s tím, že má být připravena samostatná dokumentace na úseku požární ochrany. I v části týkající se přírodní zóny, která má být stoprocentně bezzásahová, se uvádí, že veškeré dřevo je sice ponecháno k zetlení a s dřívím se nemanipuluje ani se neodvážá, avšak s výjimkou výjimečně povolených činností (§ 18a zákona), mezi které patří právě požární ochrana uvedená pod písm. b).
108. Soud tak nenachází v zákoně oporu ani pro požadavky žalobkyně týkající se detailních protipožárních opatření a uvedení osoby, která by odpovídala za jejich obsah. Tento požadavek neodpovídá zákonnému rámci § 38a zákona o ochraně přírody ani jeho prováděcích předpisů.
109. Dle soudu by tak mohl zásah, který by přímo zasahoval do práv žalobkyně, spočívat právě v nevydání v Zásadách péče předpokládané dokumentace na úseku protipožární ochrany, která má podrobně řešit právě otázku požární ochrany. Žalobkyně sice u jednání namítla, že tento dokument ještě nebyl vydán, takto však zásah v žalobě nedefinovala, tj. ve formě nečinnosti spočívající v nevydání tohoto dokumentu, ani se nedomáhala jeho vydání, ale zrušení Zásad péče.
110. Žalobkyní doložená studie Romana Berčáka: „*Problematika lesních požárů na kalamitních plochách*“, v závěru v jeho poslední větě uvádí, že *ležící kalamitní dřevo jako takové tvoří přirozené překážky při šíření ohně po povrchu (traviny, hrabanka), proto může být šíření pomalejší, stále je však intenzivnější (hoří i kalamitní dříví).*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

111. V závěru dokumentu doloženém žalobkyní Mgr. Ing. Ivan Chromek, PhD.: „*Vedecko – odborný názor na štúdiu „Jaké faktory ovlivnily vznik a šíření požáru v NP České Švýcarsko?“ možnosti při využívání jej záverov v trestnoprávnej rovine*“, se kromě jiného uvádí: ... *podcenenie krízových plánov, poprípade spracovania protipožiarneho plánu pre národný park [Projekty, 2009], je hlavný dôvod nie na vznik, ale veľkosť a šírenie lesného požiaru. Lebo, skutočne sa nedá zabrániť vzniku lesného požiaru, ale manažment priestoru musí byť nastavený tak, aby uvedený požiar spôsobil čo najmenšie škody.*“
112. Soud tak uzavírá, že samotnými Zásadami péče nemohlo být do práv žalobkyně na to, aby nebyla ohrožena požárem, přímo zasaženo. Nebyla tak splněna pátá podmínka algoritmu.
113. Co se týče žalobkyně dále namítaného zásahu do práva na příznivé životní prostředí, městský soud při vymezení pojmu „*životní prostředí*“ vycházel v rozsudku vydaném pod sp. zn. 14 A 101/2021 ve věci klimatické žaloby, který, ačkoliv byl nakonec Nejvyšším správním soudem zrušen, byl v této části odůvodnění shledán bezvadným, a na dosavadní judikaturu Ústavního soudu, s tím, že životním prostředím dle § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí (dále jen „*zákon o životním prostředí*“) rozumí vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie. Jedná se o otevřený výčet.
114. Právo na příznivé životní prostředí lze tedy pro účely tohoto řízení vymezit jako právo na žití v podmínkách (pojem „*životní prostředí*“) umožňujících nerušený výkon životních potřeb člověka (pojem „*příznivé*“).
115. Městský soud následně posuzoval, zda bylo do práva na příznivé životní prostředí žalobkyně schválením Zásad péče zasaženo.
116. Co se týče tvrzení ohledně vlivu zániku živého lesa, který žalobkyně podložila jednak prací doc. RNDr. Jan Pokorný, Csc.: „*Efekt úhynu/ztráty vzrostlého lesa na proudění vzduchu a dešťové srážky v regionu Plzeňského kraje, pro potřeby zodpovězení otázky, zda rozpad šumavských lesů může zasahovat do životního prostředí fyzické osoby*“, ve kterém jsou popsány dopady zásadního odlesnění krajinného celku Šumavy na přehřívání krajiny v jejím okolí s tím, že již nyní neexistence vzrostlého živého lesa způsobuje ekologickou újmu, a kumulovaná ztráta čtyř podpůrných ekosystémových služeb plynoucí z pomalé bezzásahové sukcesní obnovy na 100 km² uhynulých lesů vysušuje okolní krajinu tepelným výkonem ekvivalentním výkonu 24 bloků jaderné elektrárny Temelín, soud uvádí následující:
117. Tato studie nikde neuvádí, že by ponechání „*mrtvého*“ lesa po dobu více než 15 let bez zásahu nevedlo k jeho obnově a že by les po 15 letech a více se nemohl zazelenat a vypadat podobně jako na snímku z roku 2018, který doložila žalobkyně. Žalobkyně doložená fotografie území z roku 2023 ukazuje stav lesa po požáru a kůrovcové kalamitě. Žalobkyně však nedokládá žádný jednoznačný důkaz, že bezzásahovost se rovná dlouhodobě mrtvý les.
118. Soud tak má za to, že ani z listin doložených žalobkyní spolehlivě nevyplývá negativní efekt schválených Zásad péče na životní prostředí. Obě strany sporu verbalizují svoji snahu o uchování a ochranu příznivého životního prostředí, nicméně liší se v názorech na to, jakým způsobem toho nejlépe dosáhnout.
119. Aniž by soud činil závěr ohledně toho, jaký způsob péče o Národní park České Švýcarsko nebo přírodu obecně je vhodnější – k tomu ostatně nemá ani potřebnou odbornost - má za

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

to, že vodítko, jaký způsob péče o národní parky preferovat, poskytuje zákon o ochraně přírody a krajiny, který jako dlouhodobý cíl ochrany národních parků stanoví zachování nebo postupnou obnovu přirozených ekosystémů včetně zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků. Dle názoru soudu takovému způsobu péče o národní park schválené Zásady péče odpovídají, a proto do práva na příznivé životní prostředí žalobkyně zasaženo nebylo.

120. V tomto ohledu lze poukázat také na absenci zcela jednoznačných důkazů, které by dokumentovaly to, že schválení Zásad péče o Národní park České Švýcarsko je či bude příčinou negativního vlivu na příznivé životní prostředí. Žalobkyní předložená shora citovaná studie „Efekt úhynu/ztráty vzrostlého lesa na proudění vzduchu a dešťové srážky v regionu Plzeňského kraje...“, konkrétně popisuje několik příčin úhynu lesa – kůrovec, orkán Kirill, absence zásahů. Proto ani z něj nelze dovodit, že by schválení Zásad péče mělo být příčinou toho, že by na území Národního parku došlo k **trvalému** úhynu lesa a následkem toho k možnému dotčení práva na příznivé životní prostředí občanů okolních obcí. Rovněž tato studie neuvádí, jak dané území bude vypadat za několik let, kdy dojde k samoobnově lesa. Správa NP naopak počítá s tím, že bezzásahovostí dojde k obnově původního lesa, ačkoliv to potrvá zřejmě delší dobu než řízená výsadba. Z žádného předpisu však nevyplývá právo žalobkyně na „živý les“, tak jak jej žalobkyně definuje, tj. v krátkém časovém období a nejlépe listnatý, ačkoliv má žalobkyně právo na příznivé životní prostředí.
121. Soud tak uzavírá, že z žalobkyní doložených dokladů jednoznačně nevyplývá, že způsob péče uvedený v Zásadách povede k takovému trvalému zhoršení životního prostředí žalobkyně a jejich obyvatel, aby soud mohl dojít k jednoznačnému závěru o tom, že bude do práv žalobkyně přímo zasaženo. Dle názoru soudu tak ani zde nebyla ve vztahu k žalobkyni splněna pátá podmínka důvodnosti zásahové žaloby.
122. Schválením Zásad péče protokolem čj. MZP/2024/620/3989 o schválení Zásad péče o Národní park České Švýcarsko na období 2025-2041 nebylo do práv žalobkyně zasaženo.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

123. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, neboť nebyly splněny podmínky, za nichž může soud žalobkyni ochranu před tvrzeným nezákonným zásahem žalovaného poskytnout. Proto soud žalobu podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
124. Soud rozhodoval o nákladech řízení před krajským soudem, i o nákladech řízení o kasační stížnosti dle § 110 odst. 3 s. ř. s. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak jemu v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. června 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.